

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **Mesta Žiliny**, so sídlom v Žiline, Námestie obetí komunizmu 1, IČO: 00321796, proti odporcovi **GRYF MEDIA, s. r. o.**, so sídlom v Žiline - Bytčici, Pažite 56, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Bugala - Ďurček, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Drotárska cesta 102, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ Mgr. Peter Ďurček, **o vypratanie nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 14 C 24/2011, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. mája 2012 sp. zn. 8 Co 138/2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 29. mája 2012 sp. zn. 8 Co 138/2012 a rozsudok Okresného súdu Žilina z 8. novembra 2011 č. k. 14 C 24/2011-35 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Žilina na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina rozsudkom z 8. novembra 2011 č. k. 14 C 24/2011-35 uložil odporcovi povinnosť vypratať pozemky KNC parcelu č. 5790 vo výmere 4 395 m² - zastavané plochy a nádvoría, K., v časti na ulici M. zastavané 2 ks reklamnými zariadeniami typu billboard o rozmeroch 5,1 x 2,4 m a KN parcelu č. 7 942/1 vo výmere 2 048 m² - ostatné plochy, K., v časti na ulici C. zastavanej reklamným zariadením typu billboard o rozmeroch 5,1 x 2,4 m do 30 dní od právoplatnosti rozsudku a nahradiť mu trovy konania vo výške 99,50 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení uviedol, že vo veci rozhodol na pojednávaní (8. novembra 2011) bez prítomnosti odporcu (§ 101 ods. 2 O. s. p.), ktorý mal predvolanie riadne vykázané a svoju neúčast' neospravedlnil. V konaní mal preukázané, že navrhovateľ (prenajímateľ) a vlastník predmetného pozemku prenajal odporcovi (nájomcovi) časť pozemku za účelom umiestnenia reklamného zariadenia,

na základe zmluvy uzavretej 18. marca 2008 a dodatku k nej z 29. apríla 2009 na dobu určitú do 31. decembra 2010. Podľa obsahu išlo o zmluvu inominátnu, z ktorej práva a povinnosti sa spravovali obsahovo najbližšou právnou úpravou – úpravou nájmu vecí. Zánikom zmluvného vzťahu (uplynutím doby) stratil odporca právo užívať pozemok vo vlastníctve navrhovateľa za účelom umiestnenia reklamného a propagačného zariadenia, preto bol dôvodný návrh na jeho vypratanie týmto zariadením. Námietku vecnej pasívnej legitímácie odporcu vyhodnotil súd za neopodstatnenú. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie odporcu rozsudkom z 29. mája 2012 sp. zn. 8 Co 138/2012 rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O. s. p.) a navrhovateľovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu. Aj podľa názoru odvolacieho súdu zánikom zmluvného vzťahu stratil odporca právo, aby využíval vec - pozemky vo vlastníctve navrhovateľa za účelom umiestnenia reklamných zariadení. Keďže k ďalšiemu predĺženiu zmluvy medzi účastníkmi uzavretej (o umiestnení zariadenia) nedošlo, je odporca predmetné pozemky povinný vypratať, lebo po uplynutí dohodnutej doby ich užíva bez právneho dôvodu. Stotožnil sa aj so záverom súdu prvého stupňa o namietanej vecnej pasívnej legitímácii odporcu, pretože ani do rozhodnutia odvolacieho súdu nebol preukázaný prevod predmetu nájmu. V bližších podrobnostiach poukázal na podrobné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O. s. p.). Pokiaľ ide o námietku odporcu o odňatí mu možnosti konať pred súdom tým, že napriek jeho ospravedlneniu a žiadosti o odročenie pojednávania, súd prvého stupňa pojednával a rozhodol v jeho neprítomnosti uviedol, že na č. 1. 42 spisu je založené ospravedlnenie odporcu datované dňom 4. novembra 2011, zaslané súdu elektronickou poštou. Jeho dôvodom bola kolízia pojednávania v inej veci, vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky. Zo stanoviska sudcu konajúceho v danej veci uvedeného v predkladacej správe vyplýva, že ospravedlnenie odporcu a žiadosť o odročenie pojednávania sa k nemu nedostali včas z dôvodu preťaženia elektronickej podateľne, preto vo veci rozhodol bez jeho prítomnosti. Aj napriek tejto skutočnosti odvolací súd dospel k záveru o nedôvodnosti tejto námietky, pretože kolízia pojednávania bez ďalšieho nie je dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania. Ak by sa aj podanie odporcu dostalo ku konajúcemu sudcovi včas, tento by s najväčšou pravdepodobnosťou pojednávanie neodročil a v dôvodoch rozhodnutia by skonštatoval, že dôležitý dôvod na odročenie pojednávania nebol daný (kolíziu pojednávania za takýto považovať nemožno). O trovách

odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p., keď navrhovateľovi žiadne trovy tohto konania nevznikli.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie odporca. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudky súdov nižších stupňov a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Namietal odňatie mu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) postupom odvolacieho súdu, ktorý potvrdil rozsudok prvostupňového súdu napriek neexistencii procesného rozhodnutia prvostupňového súdu o ospravedlnení jeho neúčasti na pojednávaní a žiadosti o odročenie a absencii vysporiadania sa s riadne a včas doručeným ospravedlnením neúčasti a žiadosťou o odročenie pojednávania, neexistencii dôvodov na pojednávanie a rozhodnutie vo veci samej v jeho neprítomnosti. Úlohou odvolacieho súdu za žiadnych okolností nie je hádať a predpokladať, čo by („pravdepodobne“) urobil sudca prvostupňového súdu, keby nastala určitá skutočnosť. S predmetným ospravedlnením sa prvostupňový súd nijakým spôsobom nevysporiadal, nijakým spôsobom o ňom nerozhodol a v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol dôvody v rozpore so skutkovým stavom („nedostavil sa bez ospravedlnenia“). Nedostatky materiálno-technického a personálneho zabezpečenia orgánov verejnej moci (súdov) idú na úkor štátu a v žiadnom prípade nemôžu byť na ujmu účastníka konania. Podľa jeho názoru predmetné ospravedlnenie a žiadosť o odročenie, je typickým procesným úkonom účastníka konania, ktorý si vyžaduje procesné rozhodnutie, ktoré vydané nebolo.

Navrhovateľ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že zákon síce dáva účastníkom konania možnosť požiadať o odročenie pojednávania, konkrétne dôvody však posudzuje konajúci súd. Zo zákonnej úpravy nevyplýva povinnosť súdu odročiť pojednávanie pri každej žiadosti o odročenie, ale vždy to závisí od okolností konkrétneho prípadu. Odvolací súd sa s podanou žiadosťou vysporiadal a rozhodol, že na odročenie pojednávania nie je dôvod. S tým sa vysporiadal už aj súd prvého stupňa, o tejto obrane odporcu rozhodli dva stupne súdnej sústavy a dovolacie konanie nemožno zneužívať ako tretí stupeň súdneho konania. Súčasne vzhľadom na zásadu neúplného apelačného systému nie je teda možné ani predpokladať, že prednes odporcu na pojednávaní by priniesol také skutočnosti, ktoré by mali za následok iné rozhodnutie vo veci samej. Poukázal aj na ustanovenie § 214 ods. 1 O. s. p. (pojednávanie na odvolacom súde nie je pravidlom, ale skôr zákonnou výnimkou).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné.

Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O. s. p.

Dovoláním odporcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil prípustnosť dovolania. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchyliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O. s. p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie odporcu nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných

v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Odporca vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. nenamietal a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Preto prípustnosť dovolania z týchto ustanovení vyvodit' nemožno.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerl na to, či v danej veci postupom súdov nižšieho stupňa nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. treba vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva. Pod pojmom postup súdu treba rozumieť nielen postup senátu a predsedu senátu, ale aj úkony iných pracovníkov súdu, v dôsledku ktorých bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom. O vadu odňatia účastníkovi možnosti konať pred súdom ide aj vtedy, ak súd prvého stupňa prejedná a rozhodne vec v neprítomnosti účastníka konania (jeho právneho zástupcu), hoci podmienky na takýto postup (§ 101 ods. 2 O. s. p.) neboli splnené a odvolací súd neurobil nápravu. Do obsahu základného práva zaručujúceho právo každého, aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, nepatrí povinnosť súdu vyhovieť akejkoľvek jeho žiadosti o odročenie pojednávania. Posúdiť opodstatnenosť „dôležitého dôvodu“ (§ 101 ods. 2 O. s. p.) pre odročenie pojednávania v každom konkrétnom prípade je oprávnený výlučne konajúci súd (pozri nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 68/1998 z 13. januára 1999). To samozrejme predpokladá, že v čase prejednávania veci má tento súd k dispozícii žiadosť účastníka konania o odročenie pojednávania. Nemôže byť na ujmu účastníka konania, ak sa sudca konajúceho súdu z dôvodu „preťažnosti elektronickej podateľne“ včas o podanej žiadosti o odročenie pojednávania nedozvedel (ospravedlnenie so žiadosťou o odročenie pojednávania nemal k dispozícii).

V danej veci z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa nariadil pojednávanie na deň 8. novembra 2011, na ktoré predvolal účastníkov konania (č. 1. 29). Pojednávanie a rozhodnutie v neprítomnosti odporcu (§ 101 ods. 2 O. s. p.) odôvodnil (v rozhodnutí vo veci samej) tým, že odporca mal predvolanie riadne vykázané a neúčast' neospravedlnil. Toto tvrdenie ale nezodpovedá realite, pretože odporca sa (cestou právneho zástupcu) podaním zo 4. novembra 2011 urobeným elektronickými prostriedkami ospravedlnil z dôvodu kolízie s iným pojednávaním (vedeným na Najvyššom súde Slovenskej republiky) a súčasne požiadal o odročenie nariadeného pojednávania a určenie nového termínu pojednávania (č. 1. 42). Pre preťaženosť elektronickej podateľne konajúci sudca v čase prejednávania a rozhodovania veci nemal toto ospravedlnenie a žiadosť o odročenie pojednávania k dispozícii, z ktorého dôvodu nemohol ani posudzovať jej opodstatnenosť z hľadiska (ne)existencie dôležitého dôvodu pre odročenie pojednávania. Nemožno považovať za správny postup súdu, keď tak urobil dodatočne v predkladacej správe krajskému súdu (č. 1. 61). Tu uviedol, že „hoci sa ospravedlnenie odporcu pre preťaženosť elektronickej podateľne nedostalo k sudcovi včas, jednoznačne by jej nevyhovelo, pretože postup odporcu vykazuje znaky účelovosti, v snahe čo najviac oddialiť právoplatnosť rozhodnutia, k čomu smerujú aj útoky na súd a návrhy, ktoré hraničia až so zásahom do nezávislosti súdu“. Nakoľko žiadosť o odročenie pojednávania bola nepochybne zaslaná a doručená súdu pred pojednávaním, nemôže byť na ťarchu odporcu, že sa konajúci sudca o nej dozvedel až po pojednávaní a rozhodnutí vo veci samej.

Odvolačí súd konajúci o odvolaní odporcu uvedený nedostatok prvostupňového konania neodstránil. Odvolanie prejednal a rozhodol o ňom bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.), hoci mu nič nebránilo odvolacie pojednávanie nariadiť. Len v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že právny zástupca odporcu sa riadne a včas ospravedlnil z neúčasti na pojednávaní nariadenom na 8. novembra 2011, pričom súčasne požiadal o odročenie pojednávania, avšak z dôvodu preťažnosti elektronickej podateľne sa jeho podanie nedostalo včas ku konajúcemu sudcovi. Na základe toho potom okresný súd vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti odporcu. Prihliadol len na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy. Napriek tomu, na základe dôvodu žiadosti o odročenie pojednávania, dospel odvolací súd k záveru, že ak by sa aj podanie dostalo ku konajúcemu sudcovi včas, nešlo o dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania. Konajúci sudca by s najväčšou pravdepodobnosťou aj tak pojednával, pričom v dôvodoch rozhodnutia by skonštatoval, že dôvod na odročenie pojednávania nevidel, pretože za takýto kolíziu pojednávani nepovažoval.

Preto postupom prvostupňového súdu, t. j. pojednávaním a rozhodnutím v neprítomnosti odporcu (ktorý by sa ho aj tak nezúčastnil), nedošlo k odňatiu mu možnosti konať pred súdom. Poznamenal, že právo účastníka, aby jeho vec bola prejednaná verejne a v jeho prítomnosti, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nemožno chápať tak, že by súd nemohol konať a rozhodnúť vec bez prítomnosti účastníka ale tak, že súd je povinný umožniť účastníkovi uplatnenie tohto práva. V prejednávanej veci pritom z obsahu spisu vyplýva, že prvostupňový súd konal správne a zákonne, pretože odporcovi umožnil realizáciu jeho ústavného práva tým, že ho riadne a včas predvolal na pojednávanie. Dôvod žiadosti o odročenie pojednávania z hľadiska (ne)existencie „dôležitého dôvodu“ na odročenie pojednávania nebol ale oprávnený hodnotiť (mohol tak urobiť len konajúci súd pred rozhodnutím vo veci). V súvislosti s dôvodom uvedeným odporcom v žiadosti o odročenie pojednávania dovolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR pod č. 41/2002, podľa ktorého „dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania pred súdom môže byť aj kolízia s iným pojednávaním právneho zástupcu účastníka konania, ak od účastníka nemožno spravodlivo požadovať, aby si zvolil iného zástupcu“. Či takýto dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania u odporcu (ne)existoval mohol posúdiť súd prvého stupňa, ale pred rozhodnutím vo veci samej.

Uvedeným nesprávnym postupom súdy nižšieho stupňa zasiahli do základného práva odporcu zaručeného mu čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, t. j. práva, aby sa jeho vec verejne prerokovala a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, čím mu odňali možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.). Táto vada konania zakladá jednak prípustnosť dovolania a je tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť vecne správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie krajského súdu, ale aj rovnakou vadou postihnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 2 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. januára 2013

JUDr. Ladislav Górasz, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Viera Čulenová